

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Carigrad 1. aprila. Turki so zopet zasedli linijo Bujukdersko. Rusi utrjujejo s šancami Čataldžo. Osman je poveljnik turške vojske v Carigradu. Mehemet-Ali je pa poveljnik v Makiökiöj-i, Muktar paša je imenovan za načelnika generalnega štaba. — Bili so mali razpori mej ruskimi vojaki in britanskimi matrozi v San Štefanu. — Čuje se, da je sultan rekel velikemu knezu, da se ne bode zoper Angleže bojeval.

London 1. aprila. Zimmermanov oddelek v Dobruči je ukaz dobil marširati v Moldavijo.

Vlada v Kanadi je bila naprošena, bregove britanske Kolumbije proti invaziji v brambeno stanje postaviti.

Ignatiev na Dunaji.

Denes ali jutri zapusti menda Ignatiev Dunaj. Tamošnji časniki pravijo, da nij ničesa zdatnega opravil, temuč samo slišal mnenje naših vladnih krogov in ga ponese v Peterburg. Ali tem listom je tem menj verovati, ker so ob priliki lanskega Ignatievjevega pohoda na Dunaji isto govorili, a se je pozneje izkazalo, da nijso nič vedeli.

Sourednik stare „Presse“ je bil soboto jutro pri Ignatievem in je govoril z njim, ter mu je Ignatiev rekel o politiki, kolikor je hotel, da se zve. On je dejal: „Mi (Rusi) smo se trudili ozir jemati na interese Avstro-Ogerske, mi smo ob svojem času ponudili Avstriji, da bi bila z nami vkup delovala, da bi bila Bosno in Hercegovino osvojila; ali na Dunaji so mislili, da morajo to ponudbo odbiti. Jaz sem tudi zdaj tukaj, da se dogovarjam o tem, kaj pada v interese vaše monarhije, to se ve, z ozirom na opravičene terjatve ruske vojske in interese onih kristijanov na balkanskem polotoku, katerih varstvo smo mi v roko vzeli.“

Na vprašanje novinarjevo, ali Ignatiev misli, da se bode San-Stefanski mir tako preurediti dal, da bode avstr. interesom ustregel, rekel je ruski diplomat, da to misli, „vsaj, kar sem tu razgovarjal, daje mi upanje; jaz sem tako rekoč s polnimi rokami prišel in mi pripuščamo vse, kar je v naši moči in kar je zunaj naših interesov.“

„Avstro-Ogerska bode poleg družih važnih faktorjev imela železnico v Solun na razpolaganje in vse to, kar z opravičenjem od nas terjati more. Mi smo to zmirom hoteli, da Avstrija jasno in odkrito pove, kaj hoče.“ H koncu je Ignatiev upanje izrekel, da bodo njegove razprave do dobrega cilja vodile.

Vprašan, ali bode angleška-ruska vojska, ognil se je ruski diplomat naravnost odgovoriti z „ne“ ali „da“ ter je rekel: „jaz ne vem prav, kaj hoče Anglija z vojsko doseči. Mi smo interese Anglije kakor Avstrije zmiram varovali, kolikor smo teh interesov iz Londona zvedeli. Nihče pa ne more zahtevati od nas, da bi željam ustregli, ki so zoper naše interese.“

Iz teh izjav je jasno, da Rusija pošteno dela in pošteno govori, zato pa vsak pošten človek, zlasti pa vsak dober Slovan njenej diplomaciji neomejeno zmago želi, — in upamo jo tudi dočakati, če se prav zoper njo buni, kar je starinskega, borniranega ali pa Slovanom krivičnega v Evropi.

Sprava mej Čehi.

V zadnjem listu smo priobčili telegram, da je sprava mej „starimi“ in „mladimi“ Čehi gotova. Denes iz čeških listov stvar razjasnjeno vidimo. V staročeskimi listih priobčuje dr. Rieger, v mladočeskimi dr. Sladkovski jedno in isto izjavo, ki se glasi tako-le:

„Češki in nemški časniki so v zadnjem času napovedovali, da mislijo Čehi skoro v državni zbor stopiti in so nekoliko to nasvetovali. Da se naš narod ne bode s tacimi glasovi motil in se ne bode dajal povod h kakemu razporu ob dobi, ko naši domorodno najiskušenejši možje bolj nego kedaj izpoznava potrebo, na to delati, da se v vseh za ves naš narod važnih zadevah od vseh strank našega naroda skupno postopa, kakor je to tudi želja vsega našega naroda, mislimo, da je potrebno, javno naznati, da ozirom na naše nazore in prepričanja glede pošiljanja poslancev v državni zbor nij mej naminobenih razdvojenih mislij, temuč da smatramo v vsacem slučaju kot patrijotično, za vsacega Čeha jednako vežočo dolžnost, v državni zbor ne vstopiti, dokler ne izpozna večina naših deželnih in državnih poslancev v tem kak odločilen dobiček za naš narod.“

„Mi tudi ostajemo trdno in složno pri tem, da se dodeli češkemu narodu pravično zastopstvo in da se mu ne vzemó še zadnji ostanki njegovega državnega prava in njegove svobodne samodoločbe, katere smo od svojih slavnihih pradedov nasledovali do današnjih dni, kateri so bili z oktoberskim diplomom priznani, in z najvišjim kraljevim odpisom 12. septembra 1871 vnovič slovesno potrjeni in ki jih kot podlogo svojega narodnega življenja terjamo. Prepričani, da načela, ki jih zastopamo, avstrijsko monarhijo samo okrepljujejo, a nikakor ne v opasnost stavljajo, pričakujemo z opravičenjem od vseh, ki jim je ležeče na njenem obstanku, da vzemó naše terjatve,

oprte na pravico in pravoveljavne državne akte, v zaščiti, na katere oslonjeni smo pripravljeni v dogovor stopiti z vsemi odločevalnimi faktorji, s prepričanjem, da, naj se ti proti nam obnašajo kakor koli: **nam nij treba s strahom v prihodnost gledati, ker smo sinovi velike slovenske rodovine, ki ne bode nobenega svojih udov pustila poginiti.**“

Da se Čehi oglašajo in odločevalnim krogom v spomin kličejo, da so v monarhiji tudi Slovanje, to nas veseli in je baš pravi čas za to, — še vse premalo se to kliče!

Kako pa sicer o češki zdanjej pasivnosti mislimo, to smo uže večkrat povedali zadnje čase in pri tem ostanemo, želeči, to se ve da, da bi se Čehi v svojih računih ne prevarili in da bi se jim ono „sporazumljenje“ kmalu ponudilo, o katerem neprestano uže toliko let ponavljajo, da so pripravljeni sprejeti ga, ali — se jim nij ponudilo dozdej.

Govor poštenega Nemca.

Tirolski Nemec, poslanec Greuter, je v delegaciji govoril:

„Gospoda moja! Utegnete me imeti za nerazumnega, ker se v takem vprašanji, katero uže mnogo let najvedrejšje glave v Evropi zanima, drznem za podporo svojega glasovanja tudi izpregovoriti eno besedo; a moram vam odkrito priznati, da me preveliki respekt pred evropsko diplomacijo in pred njeno modrostjo, katera zdaj vso Evropo z odkritimi vprašanji obseja in jo je uže pokrila s propadanjem evropskega narodnega prava, gotovo nij zadrževal, vstopiti v debato, in to tem manj, ker sem se pri tem tolažil z znanim rekom: „Da pravo delaš“ — tedaj tudi pravo govoriš — „treba ti je prav malo vedeti, ali — znati mnogo jusa.“ (Živahna veselost.) Zatorej, mislim, da sem opravičen v tem vprašanji katero reči.“

„Naglasil bodem moment, ki je, odkar svet stoji, najvažnejši, in katerega je tudinajvečja naša protivnica v orijentu, Rusija, zapisala očito na svoj prapor, s katerim jednim je ona vse zmage pridobila, vsled katerih se jej zdaj svet čudi — samo ta moment bodem vzel za predmet svojim razmatranjem. Z obžalovanjem moram priznati, da priprave za to vojsko, katere bi bila ostrovidna vlada uže davnaj lahko izvršila, žalibog nijso bile take, kakor so jih najvitalnejši interesi baš naše države zahtevali. Drugi gospodje, ki so govorili, imajo konči pomirovalno zadostitev, da mogo namesto neznanih faktorjev postaviti zaupanje do njegove ekselencije gospoda ministra.“

„A meni žalibog ne zadostuje, namesto teh manjkajočih mi dat, ono zaupanje, in šte-

jem si v dolžnost, v teku svojega govora to z razlogi podkrepiti. Ako bodem vendar glasoval za onih 60 milijonov, imam vse druge razloge.

Kako bi bil ves drugačen položaj našega ministra, ako bi, mej potem v Berlin, povsodi, kjer bi prešel, prihrumeli narodi k njemu in mu v vseh jezikih klicali: „Pojdi tija, namestnik našega apostolskega vladarja, čuvaj ondi čast naše domovine, v kateri so se naša imenja, naša svoboda ustanovila, obvaruj čast domovine, ki je najdražji imetek naših narodov, obvaruj njih slavno svobodo, za katero so v svetem ogoji in verno združeni darovali naši očetje kri in imetje.

Ako tebe čujejo in se povrneš, bomo te častili, kakor so vse veke častili narodi one, ki so rešili paladij svobode iz resne nevarnosti, in to svobode, brez katere življenje tako neizrečno mnogo gubi svojo veljavo; ako te ne čujejo, vrni se, in slišal boš ne samo kakor nekoč jedino v ogerskem državnem zboru, nego povsodi po velikej domovini ti bode nasproti gromel glas: Moriamur pro rege nostro! To bi bila najkrepkejša pozicija njega ekscelencije, in vredna nego teh 60 milijonov, ako bi tako v resnici mogel stopiti v kongresno dvorano ter več reči: Zastopnik sem države, katera nij zgolj jedina v ljubezni do svojega vladarja, nego katero tudi krepki vse obča svoboda, ki zavarovana s pravom čini čudesa, in ne bodem samo prisiljen po trdeji dolžnosti, nego z občnim notranjim navdušenjem bodem branil do smrti prestol in domovino!

Gospodje delegati od one (leve) stranke, osobito gospod delegat dr. Šturm, so včeraj tudi nekaj jednacega rekli. (Veselost.)

Zdaj vprašam, ali so uveti za splošno patrijotično navdušenost pri nas v Avstriji tudi v resnici najti? Jaz povem golo istino, — ako moram reči: Žalibog da jih nij.

Ideja, za katero smo se borili 300 let, katera je navduševala Lajosa Vélikega, Hunyadyja, Zrinskega, princa Eugena, Matija Korvina, in vse one krasne vzore minolih časov, se je izgubila pri nas in prevzeli so jo Rusi. Moramo se čuditi! Takoj po ustvaritvi decemberske ustave, katera posumnja vse uvete, zbog katerih mora Avstrija krepka in močna biti, je izšla na Ruskem knjiga, ki jo je napisal nek general, in ima naslov „Ruska vojniška osnova“. V njej nahajam, da je na mojo grozo oni program, ki je bil pred 10. leti vzpostavljen, in v javnosti tudi tukaj čisto obravnavan, prav do besede izpeljan in po nekoliko uže pred nami leži kot zgodovinska dejanja. Dovolite mi, da vam berem nekatera mesta. Tam pravi: „V vzhodnem vprašanji imamo samo jedno sovražnico, in ta je Avstrija, ključ v orijent ima zdaj ona, zato je nam je na vsak način skrbeti, da ga jej izvijemo iz rok“. Vzhodno prašanje, črnomoško vprašanje — in pazite dobro, Rusija prav natančno vé, kaj še k temu vzhodnemu vprašanju spada — tudi poljsko vprašanje se bode odločilo na srednjem Dunavu.

Ker se je Avstrija leta 1867 tako obličila, kakor vsi znano, mora se Rusija vsem Slovanom in vsem pravoslavcem postaviti na čelo. Rusija je tedaj napisala na svoj prapor versko idejo in narodno idejo in s tema tako silno napreduje.

A kaj smo storili mi? Kako smo rav-

nali z versko in narodno idejo? Kar se vere tiče, smo jeden konfesionalni zakon za drugim izdali (veselost), prava Barbara Ubrik na modernem komedijskem odru državnega zbora, da je bilo mej tem mogoče toliko varnejše z denarjem na skrivnem za kulisami gospodariti, česar žalostne nasledke imamo zdaj obžalovati in prenašati; in v narodnem oziru prišel je na dan rek: „Slovane treba na steno pritiskati“. No, samo močno Slovane pritiskajte na steno, in kadar se naposled stena ulomi, ne boste samo Slovanov, nego tudi sebe boste v Moskvo potisnili. (Veselost.) Rusija je od onih dob z neutrudljivo pridnostjo to svojo zadačo izvrševala. V Avstriji so mislili in koliko kratov sem to čital, da so naši interesi zavarovani s tem, ako se integriteta Turčije ohranjuje. A vsak razumen človek z zdravo človeško pametjo je vedel, da je to čisto nemogoče.

Pod gnjihočim Turštvom se je razvilo mlado, krepko, narodno življenje uže davnaj pozabljenih političnih in narodnih eksistencij, in pri tem razvoji pri tem osvobojenji iz prvotnega stanja in služenjstva pomogla jim je Rusija. Izdala je milijone, da napolni svoje arzenale, a še več je izdala, da je plačala svoje agente (?) mej onimi narodi, katerim so v materinem jeziku slikali vse dražesti svobode.

A kje smo bili mi? Rusija je povzdignila proti koranu križ, ona je svobodo narodov ondi glasno in jasno označevala.

In v tem večtem in neustrašljivem ravnanji nam je iskati tudi skrivnosti nje zmage. Kajti, znano vam mora biti, da je pri iztočnih narodih narodnost jednaka z vero, a vera z narodnostjo. A kaj smo storili mi? Mi smo te dve najmočnejši ideji, ki sta uže v starodavnih časih ljudi navduševali pro „ara et foco“, za oltar in dom, mi smo jih kot brez vsake cene uže davnaj vrgli iz naše politike.

V nobednem govoru v tem parlamentu se nij niti z jedno besedico omenjalo versko vprašanje, katero imamo rešiti v orijentu. Ni živ krst se ga nij dotaknil, nego je bil veden govor o le krepkem položaji, o bajonetih in o bankovcih, katerih pak nobednega več nemamo v blagajnici. (Veselost.)

V orijentalnem vprašanji, gospoda, nij nihče imel tako bistrega oka kakor Rusija. Največji triumf je, po mojem mnenji, dosegla tedaj, ko se je Rusiji posrečilo združiti ono, kar je želela z nemogočim, in to je bilo onkrat, kadar so se diplomatje raznih velevladi podpisali bili na dokument, v katerem so se želele reforme in se je zahtevala integriteta Turčije.

No, gospoda, Rusija je radostno podpisala se in rekla: Zdaj imam besedo velevladi, one hote reforme. Uvesti v Turčiji reforme nij mogoče, in zato je bodem delovala na to, da me izvolijo za eksekutorja evropske volje. In tako se je zgodilo. Kdor potem mora verjeti, da je prepad mej koranom in križem mogoče premostiti, ne pozna niti križa niti korana. On si stvar misli v naših razmerah, ker pri nas v Avstriji pričakujejo od brezverstva nebo polno krepostij in sreče; zato je brezverska Avstrija htela imeti tudi brezversko Turčijo (živahna veselost) in ž njo so mislili potem braniti. Ali reforma poleg korana, tedaj reforma in Turčija — to bode

priznal gospod minister vnanjih stvari — je popolnem nemogoča stvar. Rusija je to razumela. Svoj najlepši triumf je, kakor sem rekel, praznovala onega dne, ko je od vlastij dobila zatrdjenje: „reforme se imajo izvesti!“ (Veselost.) No, kar se tiče integritete Turčije, znala je Rusija uže, kako je to umeti, namreč, da se integriteta Turčije, reforme in koran ne da določiti — za reforme je bila beseda vlastij porok — tedaj je propadla integriteta.

Gospod delegat baron Walterskirchen je omenjal nevarnosti panslavizma, in trdil, da se ima za njega delj dovoliti onih 60 milijonov.

Da gospoda, panslavizem je na svetu, ker je narodna ideja. A sè 60 milijoni, tudi sè 600 000 bajonetov boste zastoj bojevali se proti ideji, katere se je narod počel zavedati.

Tu bi bila Avstrija morala izbrati si popolnem drugo stališče? V naših sedanjih razmerah, v našem sedanjem narodnem prepiru tukaj in tamkaj imamo vprašati, kje pa je sedež panslavizma, kateri je za nas tako nevaren? Ali je v Rusiji? Ali je v Moskvi ali v Peterburgu? Ne, gospoda, sedež panslavizma, odkoder dobiva svojo moč mej avstrijskimi Slovani, je na Dunaji in v Pešti!

Ako se vedno odbija še tako obrazložene narodne želje, ako se vedno goji tako politiko kakoršno so dozdej gojili, je naravski potrebno, da se narodi, katerim je narodna eksistenca v nevarnosti, ogledajo in pravi: „Pomagaj, kar koli moreš.“

Rešitev narodne ideje v Avstriji obstoji v tem, da se uporabi beseda, ki je na prvi klopi te dvorane nad cesarskim orlom zapisana: „justitia“. Da se pravica izvršuje in da se ne ozira na gospodarstvo jednega naroda ali narodnega plamena, nego da vsi uživajo v Avstriji jednake pravice! (Dobro! na desnej.)

Pogledite prapor Rusije; na njem je zapisano: „pravoslavno kristijanstvo in slovanski narod“.

A kaj je rekel oni ruski general, takoj ko je bila tukaj sklenena decemberska ustava, v kateri je brž videl ranljivo točko Avstrije kaj je nameraval glede svoje nadaljnjše tendence sè Slovani? In — čudno — kar je htel pred desetimi leti, se baš zdaj godi. On vpraša (čita):

„In kaj bode, ako se stvari izvrše, z drugimi slovanskimi rodovi?“

A potem odgovarja (čita):

„Rusija je dovolj razsežna in nema svojih mej v Evropi raztezati. Drugi slovanski narodi bodo obtorej svojo narodno samostalnost ohranili, imeli bodo svoje kneze; upravljali bodo po svojih razsodilih svoje notranje stvari. Tudi Carigrad bode spadal v to zvezo: to mesto bode svobodno v njej. Okolo vseh pak bode Rusija veliko vez omotala; mejnarodne in vojaške stvari bodo njej v rokah; veliki slovanski car bode vsemobčen vladar. Državljan vsakega posameznega rodu bode polnopraven državljani v vsem okrogu slovanske zvezne države.

„Velika slovanska družina bode s tem, da ostane, samostojna in samodelavna, za ves ostali svet le jedna velika država. Da se ta jedinstvo doseže, trebalo bode, da vseh posameznih rodov vladarji spadajo, kistej rodbini! Carjev rod bode sè svojimi pokolenji vladal osvobodeno zemljo vzhodne Evrope. Vse to se mora počasi pripravljati; prilike zdaj še nij,

a če bode Rusija konsekvantno imela pred očmi svoj smoter, pride i ta gotovo. Samo dve točki imamo kar najprej mogoče nazaj pridobiti si: Ismail na dolnjem Dunavu in vzhodno Galicijo; ona nam je bila odtrgana včeraj, a ta pred šestimi stoletji.

„Rusije poklic, da sveta dolžnost je, vzbuditi v novo življenje kristijanski vzhod. Ona more voliti jedno mej tema dvema eventurnostima: ali bode središče vsemu slovanskemu in pravoslavnu svetu in bode svojo hegemonijo raztegnila do obale adriatskega morja, ali se bode pak dala preko Dnjepra nazaj potisniti. Ako Rusija ne bode razumela, pridobiti si v vseh v nje poklic spadajočih stvarih gospodstvo, rešilo se bode brez nje sodelovanja vzhodno in tudi poljsko vprašanje. Avstrija bode svoje meje raztegnila do Balkana, da ustij Dunava, veliki boj za vladarstvo v orijentu se bode sukal ob zapadnih mejah Rusije. Dunav bode nemška, ali prav za prav isto, ogerska reka, a črno morje bode nemško-turško, ako ne zgolj nemško morje.“

To je program, ki je bil napisan uže pred več nego deset leti. In vprašam vas, gospoda moja, da-li nij baš zdaj oni hip, ko Rusija hče to idejo tudi uresničiti? Hitim h koncu. V tem slovesnem trenutku ne morem njega ekselenciji, gospodu ministru vnanjih stvari, dati svojega zaupanja, kajti še le včeraj sem bral, da je referent ogerske delegacije gospodu ministru pripisal veliko zaslugo pri obrazovanju naših sedanjih ustavnih razmer. No, ako je to zasluga, vzemljem si knjižico v roke in pravim s pesnikom Vergilijem: „Sic vos non vobis“. Naredili ste, a ne za sebe!

Mi smo, gospoda, pričeli politiko katere žetev Rusija zdaj pospravlja, in zato je moram še jedenkrat izjaviti: Jaz bodem glasoval za onih 60 milijonov, a zgolj iz tega priprostega uzroka, ker je avstrijska državna ladija zdaj sredi viharnega morja. Krmar vpije: Potreba je velika; ali ne vem, morebiti, da nema več oglja, a oglja potrebuje kadar napreduje in kadar nazaduje (veselost), in ker nij mogoče, da bi Avstrija v tacem položaji bila in ostala neaktivna, in ker imam upanje, da bode idealni poklic Avstrije še v zadnji uri, ob času nevarnosti, prodril, glasujem za onih 60 milijonov.

Naposled moram izreči, da ne smatram za nalog ministrov, ako preko notranjih razmer preide na dnevni red, morebiti zatrjevajoč, ka ga te stvari nič ne brigajo. Zdaj pride dan, kadar mora tudi s temi faktorji računati, da si pravi: Ako pride do akcije, izpoznali bodo vsi narodi svoj poklic in bodo radostno žrtvovali kri in življenje. Lepo hvalo na tem komplimentu, ki je zaslužen in jaz morem slovanskemu prebivalstvu dati takovo čestilno izpričevalo, kajti čestitljiva je svedočba, da to stranska državna polovica ne bode v onih resnih dneh imela nobednega Klapko, ki bi slovanske legije peljal bojevat se proti svojemu gospodu in cesarju. To je prekrasno spričevalo baš zato, ker uže naprej pove, da bodo ob času nesreče vse pozabili in mislili samo na spasenje države.

Zatega delj bi bilo pač treba, da se Slovanom, na katerih vernost uže naprej računajo, ne kratijo prava in pravice. Pogledimo, kaj se tu godi! Zdaj razpravljate ob orijentalnem vprašanji; petnajst milijonov Slovanov imamo v Avstriji; pogledimo si odsek, nobednega Slovana nij v njem, nobednega uda na-

roda, katerega zastopati je meni čast, katoliško-konservativni narod ga nema svojega v odseku, nego so ondi sami najčistejši nemško-liberalci. (Veselost.) Oni povedo ministru, kam naj obrne državno ladijo, oni mu v imenu (!) avstrijskih narodov to pravijo, oni svoj patriotizem mesto patriotizma drugih nezastopanih narodov posojajo; zato je dajem gosp. ministru svojo zahvalo, katere v tej obliki ne pričakuje. (Veselost.) Jaz se mu od srca zahvaljujem, da na mnogovrstna vprašanja, kateri so interesi avstrijski, nij dal nobednega odgovora. (Veselost.)

In tu menim, da se mi je čuditi onej modrosti, kajti njemu je stalo do tega, da dobode 60 milijonov (veselost) in kakor on pravi, kaj so interesi avstrijski, gre vse na razen.“ (Živahna veselost in rokoplesk.)

Učimo se ruščine.

Z Gorenjskega 30. marca. [Izv. dop.]

Zdaj, po vspešnej vojski za Ruse in vse Slované, je Rusija in ž njo ruski jezik dobil večjo veljavo v evropskih krogih ter ima po spremembi trgovskih razmer na vzhodu veliko večjo važnost znanje ruščine v trgovini; čez kakega četrto stoletja, ali pa še prej postane ruski jezik svetovni jezik, kakor so angleščanski, nemški, francoski in španjski. Po slučajih povišanja važnosti in veljave ruščine se je tudi potreba znanja tega najbolj razširjenega slovanskega jezika pri Slovanih povečala; zato naj bi se slovenski omikani rodoljubi, osobito dijaki, poprijeli učenja ruščine da s tem odprejo zaklade bogate ruske literature in pot do učenja raznih znanstih na slovanskem temelji. In slovenski učenci, kateri se pečajo z vednostmi, malemu številu učenih krogov dostopnimi, bodo lahko svoje znanstvene spise priobčevali v ruščini, nam sorodnem jeziku, mesto v nemščini; s tem bi Slovanstvu neizmerno več koristili, ker sicer jih osobito Nemci radi prištevajo k svojim učenjakom ter se z njimi ponašajo. Ruski jezik je dovoljno olikan, da morejo v njem pisati se knjige vseh znanosti, in tudi dovolj razširjen, da se pisatelju nij treba bati, da ne bi našel za svoja dobra dela kupovalcev.

Ruski jezik bo dobil čez nekoliko let neko prednost v slovanskem svetu, kakor jo je veliko-nemški na Germanskem; samo s tem razločkom, da ne bodo druga slovanska narečja tako popolnem izginila v omikanem svetu, kakor so nekatera nemška, ker imajo uže zdaj književnost in mnogo narodnih pesni veliko pesniško vrednost, kar mnoga nemška narečja nimajo. Oprti na znanje ruščine in tako na vse duševne plode tega 80 milijonnega naroda, in če se tudi drugi Slovani bolj sprijaznijo z ruščino, na literarne izdelke vseh Slovanov, se bomo mogli vspešno ustavljati proti razširjajočemu se germanizmu in italijanizmu in ohraniti svoj slovanski značaj in jezik proti vsem zatiralcem in domačim narodnim izdajalcem.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. aprila.

V državnem zboru je bila v soboto dolga debata o novejši postavi za vkvartiranje vojakov. Šlo je za vprašanje, kdo bode občinam dal kaj odškodnine za vkvartiranje: ali cela država, ali Cislejtanija, ali dežela. Denes se bode to odločilo.

V ogerskem zboru je bila 30. marca — orijentalna debata. Poslanec Czernatony je

dejal: Za nas je prišla kritična minuta, državni zbor naš ne more molčati. Kongres je izpodletel in Anglija se na vojsko napravlja. Govornik je zato, da se naša monarhija z Angleško zjedini. Če se zdaj v družbi z Anglijo ne upamo vojskovati, potem stojimo pred koncem monarhije, — (pravi Mačkar). Tisza na to odgovorja, da vlada v teh razmerah nobene izjave od sebe ne da.

Vnanje države.

Rusko oficijalno glasilo „Journal de Peterburg“ odstopu Derbyjevemu veliko važnost pripisuje in pravi: „Rusija je vse storila, da bi orijentalno vojsko lokalizirala. Ako druge velesile nečejo, da bi se zdaj z mirom do rešitve prišlo, čakala bode Rusija z orožjem v roci da jej bode kdo poskušal jemati vspehe dozdnje njene borbe. Nobeno žuganje ne bode Rusije odvrnilo, da bi odstopila od brambe svoje časti. — Dalje pravi isti list: Ravnovažje v srednjem morji, o katerem lord Beaconsfield govori, je le zavoljo navzočnosti angleške flote, zaradi Malte in Gibraltarja v nevarnosti... Sklicanje rezerv na Angleškem je nov korak na potu družjenja k vojski.

Samostalni listi pak so silno in vedno bolj razkačeni. „Ruski Mir“ piše: Nezasišana zmernost, ki smo jo Rusi po tako sijajnih orožnih delih v mirovnih preliminarjih pokazali, nij nam prinesla miru. Dobro, dalje ne moremo iti! Mera potrpljenja in udajanja je polna uže davno. Ali se moramo od povedati dostojanstva oblasti prvega reda in svojega stališča kot reprezentanti in zaščitniki slovanskega sveta, ali moramo bukve svoje zgodovine zapreti in se ponižati do države drugega reda, ali pa mi moramo svojo zadnjo težko besedo postopiti; in ker prvo nij mogoče — primimo vendar za meč!“

Srbški minister Ristić pride v diplomatski misiji te dni na Dunaj.

Grška zbornica je sklicana na izredno zasedanje, ker je baje Anglija terjala, da sme svojo vojsko na grško zemljišče izbarkati.

Rumunji ne nehajo z vsemi silami, kar jih imajo, ustavljati se, da bi kos Besarabije prepustili Rusom in Dobručo za to vzeli. Minister Bratiano je odpotoval na Dunaj, da bi našo vlado na pomoč prosil proti Rusiji.

Angleški časniki vsi priznavajo, da je z izstopom Derbyja iz ministerstva, izstopil oni element, ki je še za mir delal. — Le „Daily News“ pravi v svojem članku, da bi se moral angleški narod od domišljajskih in teatralnih muh lorda Beaconsfielda osvoboditi, kateri goni Anglijo v nepravilno vojsko. „Vsi ministri so le sluge Beaconsfieldovi, tudi Salisbury je slaboten človek.“

V italijanskem parlamentu je več poslancev vprašalo novega ministra za vnanje stvari, Cortija, kakšna je zdaj politika Italije nasproti orijentalnim zadevam. Corti je rekel, da ne more zdaj o tem govoriti, a obetal je 8. aprila odgovoriti na to interpelacijo.

Domače stvari.

— (Slovensko predavanje v čitalnici.) Zadnjo nedeljo od 11. do 12. ure do polu dne je v čitalnični dvorani govoril dr. Zarnik jako zanimivo o najnovejši zgodovini narodno-zedinjene Italije, v veliko zadovoljnost izbranega občinstva, zlasti mladine. Prišel je v svojem razvijanju italijanske narodne ideje in prerojenja italijanskega naroda do Cavourja na pariškem kongresu, a potem svoj govor zaradi kasne ure pretrgal. Na občno željo bode g. dr. Zarnik prihodnjo nedeljo svoj govor o najnovejši zgodovini Italije nadaljeval in končal. G. dr. Bleiweis bode govoril potem drugo nedeljo. Abonement-karte imajo vse jedno veljavo.

— (Poskusne volitve) ali postavljenje kandidatov za mestni zbor imajo naši nemškutarji v kazini denes, jutri in pojutrašnjem. Čemu neki, ker se pri njih itak vse na komando voli!

— (Peticijska.) Županje sodnijskega okraja metliškega so naredili peticijo na državni zbor, naj se izdavanje ediktov odpravi pri eksekutivnih dražbah; poslanec Pfeifer je to peticijo 27. marca državnemu zboru izročil.

— (Rokopis na prodaj.) Lani umrli tukajšnji zgodovinar in numismatikar Anton Jelouschegg je zapustil celo kopico (nemških) rokopisov zgodovinskih del, rezultat več kot 30 letnega truda. Zdaj so v „L. Ztg.“ naznanjena, da se prodaje „po nizkeji ceni“ za to, da se poplača mali dolg za oskrbovanje pokojnikovo pri njegovem hišnem gospodarji. Kaj pravi naša nemška ponosna inteligenca in naš „kapital“ na to svojo — sramoto.

— (Postavo o predaji 4 eraričnih hiš v Ljubljani) in o nakupu hranilničnega poslopja je tudi gospodsko zbornica 29. marca sprejela v tretjem branji.

— (Notar Höchtl), prej velik nemškutarski agitator v Idriji, kasneje v Ljutomeru, je vsled proglasa višje deželne sodnije, potrjene obsodbe — od svojega urada suspendiran ali odstavljen.

— (Občni zbor meščanskega zavoda za vkvartiranje vojakov) se je vršil zadnjo nedeljo v magistratni dvorani. Navzočnih je bilo nad 50 meščanov. Društveni vodja g. Horak prične skupščino s sledečim govorom: Slavna skupščina! Ko pričenem danes 16. glavno skupščino meščanskega zavoda za vkvartiranje vojakov, vas prijazno pozdravljam in vam podajem od pregledovalnega odseka odobreni račun stroškov in dohodkov za leto 1877. Ako sklep računa leta 1876 z današnjim primerjate, se bodele prepričali, da se je sodružno premoženje to leto za 335 gold. 39 kr. pomnožilo. Društvo meščanskega zavoda za vkvartiranje vojakov razpolaga danes črez svoto 2500 gold., kateri znesek je pri obrtniške pomočnej blagajnici na 5 % obresti naložen. Sklepali bodele danes o nasvetu dozidave društvenega poslopja, in izrekli, se li tekoče leto dozida in podaljša hiša ali ne. Po §. 14 naših društvenih pravil izstopijo letos po službene starosti naslednji gospodje iz vodstva: Gašpar Ahčin, Matija Gerber, Tomaž Pirnat in Josip Strzelba. Istopivši se morejo zopet voliti. — Gospod Spoljarič naznani v imenu revizijskega odseka, da je pregledal knjige in račun za leto 1877 in našel vse popolnem v redu. Gospod Horak potem razjasni predlog, da bi se dozidal k sedanjemu društvenemu poslopiju še en del, da bi bilo mogoče vmesovati še več vojakov. Še vsoto 10.000 gold. bilo bi mogoče pokriti stroške zidanja. Obresti bi se plačale z denarjem, katerega bi mestjani plačali, ko bi mesto v Kolizeji za 4 gold. tu za 3 gold. vojakove vmesili. Z denarjem pa, ki ga plačajo vojaki in z višjo najemnino, ki bi jo plačeval kantiner, bi se počasi poplačal najeti dolg. Vendar pa misli gospod Horak, da bi bilo z zidanjem še čakati, dokler dobi ravno zdaj v državnem zboru obravnavajoča se postava o vkvartiranju vojakov cesarsko sankcijo. To mnenje odobravajo i gospodje Weidinger in A. Dreo, potem se na predlog g. Pakiča sklene, takoj sklicati občni zbor, ko postava zadobi veljavo. Končno izreče g. A. Dreo v imenu zbora vodji g. Horaku za izvrstno in točno oskrbovanje poslopja in društvenih zadev zahvalo, kar zbor enoglasno potrди. Potem se volitve zvrše. Njih izid naznanmo prihodnjič, ker skrutinium nij bil precej zvršen.

— (Imenovanje.) Minister za nauk in bogočastje je imenoval g. Janeza Legata za pravega učitelja veronauka na drž. gimnaziji v Trstu.

— (Samoumor.) Iz Celovca se nam piše 29. marca: Sinoč se je kandidat na tukajšnjem učiteljskem pripravništvu z imenom Bopelka obesil. Uzrok samoumora je menda zgolj ta, da nij pričakovane štipendije 200 gl. dobil, temuč samo 50 gl. — Prej nego se je ugonobil je še 30 gl. dane mu štipendije do čistega — zapravlil.

— (Na vinorejske šoli v Mariboru), katero vzdržuje, kakor znano, štajerski deželni odbor, je bilo po letnem poročilu njenega vodstva lansko leto 38 učencev. V letnem obznanju tega zavoda je bilo v vsem skup 113 gojencev, mej temi 94 štajercev. Po številu teh iz posameznih okrajev seznamo, da je bilo 63 Spodnje-Štajercev, torej Slovencev, a 31 Zgornje-Štajercev, torej Nemcev. Z ozirom na te razmere bi bilo vendar želeli, da bi bil poduk večinoma slovenski, a ne skoro izključivo le nemški. Ako bi se gojenci izurili v svojem domačem jeziku, veliko lažje bi potem pridobljeni nauk razširjali mej slovenskim ljudstvom, mej katerega se navadno zopet povrnejo. Naj bi sl. deželni odbor vsaj adjunkta, slovenščine zmožnega za to šolo pridobil. Pa je uže križ, slovenščina je zapuščena pasterka.

— (Smrt od ljubice.) Iz Matulj se nam piše 30. marca: V sosednji Abaciji je danes vsled neprevidnosti ustrelila svojega ljubčka lastna mu miljena deklica. — Vračajoč se z lova jo obišče, ter stavi nabito puško risanico v kot. A ona puško poprime, nategne petelina, ter igraje se z njo, smejoč se meri na drazega. Dasi jo on trikrat opominja, naj odloži orožje, da se ne pripeti kakova nesreča, ne sluša trdoglavo dekletce, — puška počni in dragi se zvrne, smatno zadet v prsi. Obup dekličin je nepopisljiv. Zopet stari nauk: Ne igraj se s puško, kajti lahko se sproži, in če celó nabita nij!

Razne vesti.

* (Zdravnica.) Nedavno je v Maria-brunu umrla konjederka, ki je baje znala izvrstno ljudi zdraviti, Amalija Hohenster po imenu, in je ostavila 130.000 mark zasluženega premoženja.

* (London), glavno mesto Angleškega kraljestva je najrazsežnejše in največje mesto na vsem svetu. Meri okolo 700 angleških štirjaških milj. Prebivalcev ima preko štirih milijonov, mej temi 100.000 tujcev iz vseh krajev sveta. Mej prebivalci jih je več katolikov nego v Rimu, in več židov nego v vsej Palestini. Vsacih 5 minut se rodi po jeden človek, a vsacih 8 minut umre jeden. Po cestah tega ogromnega mesta, ki so dolge vkupe 7000 angleških milj, se vsak dan ponesreči povprek 7 ljudi. Prebivalstvo vsak dan narašča za 123 oseb, na leto tedaj za 45.000. Navadnih domačih hudodelcev imajo na policijski londonske vpisanih 117.000, pijancev pak vsako leto okolo 38.000 zapró.

Zahvala.

Za precejšnjo svoto, katero sta gg. dr. Ivan Geršak, c. k. bilježnik, in dr. Ivan Petovar, odvetnik v Ormužu, kot podpora okrajnemu učiteljskemu društvu ormuškemu v društvenem letu 1877 podelila, se blagima podpornikoma pristržno zahvaljuje Odbor.

Tujci.

31. marca:

Pri Slonu: Halla iz Kamnika. — Wirth iz Mengša. — Stefani iz Grada. — Stanzer iz Zagreba. — Fischer iz Dunaja. — Pretner iz Trsta. — Oberwalder iz Dunaja.

Pri Malib: Müller, Mendez iz Dunaja. — Zankl iz Grada. — Engel, pl. Gutmansthal iz Trsta.

Dunajska borza 1. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64	"	85	"
Zlata renta	72	"	60	"
1860 drž. posojilo	110	"	75	"
Akcije narodne banke	800	"	—	"
Kreditne akcije	223	"	—	"
London	121	"	70	"
Napol.	9	"	73 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	73	"
Srebro	106	"	20	"
Državne marke	59	"	95	"

Adolf Eberl,
zaloga oljnatih barv, lakov
in firnežev, (80—7)
v Ljubljani,
na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

sem doblim moc in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni
Revalescière du Barry
v Londonu.

30 let uže je nij bolehal, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih i otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na žilcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezladi, nadoho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepreobvljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato tlo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, zamenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, tožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledice in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofjine Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.
Revalescière du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sešalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bledenju v obistih i mehurju, trganju v mehurju i t. d. — Najbolje in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.
Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, oolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vsakega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.
Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsa stranska, najboljše spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpfern, (Badensko), 22. aprila 1872.
Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Spričevalo št. 72.618.
La Roche sur Yon, 30. julija 1868.
Vaša Revalescière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Arminda Prevost, posestnica. Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na oeni, ko pri zdravilih.

V piekzetih pušicah po gol funti i gold. 50 kr., i funti 2 gold. 50 kr., 2 funti 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 22 funtov 36 gold. Revalescière-Biscuiten v pušicah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas i gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodeje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall-Steingasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih ekarjih in specerijskih trgovcih; radi razpošilja dajstva tuča na vse kraje po poštnih casaknicah ali povzetju. V Ljubljani Ed. Manr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Prossmu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca i J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (177)